

בש"פ 1697/18 - נאיל ג'ובראן נ' מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 1697/18

כבוד השופט מ' מזוז
נאיל ג'ובראן

לפני:
העורר:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי
(סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על
החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (השופט י'
בן-חמו) במ"ת 19654-10-17 מיום 1.2.2018

י"ח באדר התשע"ח (5.3.2018)

תאריך הישיבה:

עו"ד מני אלבייר

בשם העורר:

עו"ד מורן פולמן

בשם המשיבה:

החלטה

1. ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (השופט י' בן-חמו) מיום 1.2.2018 במ"ת 19654-10-17, במסגרתה נדחתה בקשת העורר לעיון חוזר בתנאי מעצרו באיזוק אלקטרוני.

2. ביום 15.10.2017 הוגש נגד העורר ונאשם נוסף (להלן: השותף) כתב אישום האוחז שני אישומים ומייחס לו עבירות של קשירת קשר לפשע, נשיאה והובלה של נשק, ניסיון לשידול, נשיאה והובלה של

נשק ואמל"ח, ירי במקום מגורים, ניסיון למתן אמצעים לביצוע פשע, סחיטה באיומים, איומים והדחה בחקירה.

על פי עובדות האישום הראשון, בשל חשדות מסוימים, התעורר כעסו של העורר כלפי המתלונן, הוא ביקש לנקום בו, ופנה לשותפו על מנת לאתר אדם שישליך רימונים ויירה באקדח לכיוון ביתו. השותף יצר קשר עם קרוב משפחתו (להלן: מוחמד), והשניים קשרו קשר יחד עם העורר לבצע מעשי נקמה. העורר ושותפו שלחו את מוחמד במספר הזדמנויות לביתו של המתלונן, וזה בשליחותם ירה באקדח שנמסר לו לעבר הבית ובשתי הזדמנויות אחרות השליך לעברו רימונים. במסגרת קשירת הקשר, כך נטען בכתב האישום, הבטיחו העורר ושותפו למוחמד טובת הנאה ותמורה כספית, עבור המעשים שיבצע. כמו כן, הובטח למוחמד כי אם ייתפס, ידאג העורר לממן עבורו את כל ההוצאות המשפטיות. לפי עובדות האישום השני, במספר הזדמנויות פנה העורר באמצעות אחרים, ואף פעל בעצמו, על מנת לסחוט באיומים שלושה עובדים שהועסקו על ידו בעסקו ותבעו אותו כספית לאחר שלטענתם הוא לא שילם להם שכר עבודה. לצורך כך שידל העורר עובד אחר שלו לבצע פשע - להשליך רימונים לעבר ביתו של אחד מאותם עובדים.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו. בבקשה טענה המדינה לקיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתם של העורר ושותפו, ובכלל זאת הודאתו של מוחמד אשר קושרת ומסבכת אותם במעשים המיוחסים להם. כן טענה המדינה לקיומן של עילות מעצר - מסוכנות וחשש מפני שיבוש הליכים. בהקשר אחרון זה, טענה המדינה כי קיימות ראיות לכך שבני המשפחה של העורר ושותפו פעלו עם אחרים לתיאום גרסאות בעת שהיו השניים מצויים בחקירה.

בדיון שהתקיים ביום 26.10.2017, הסכים העורר לקיומן של ראיות לכאורה וכן לקיומה של עילת מעצר, אך ציין כי טענותיו יתמקדו לעניין עוצמת הראיות באופן שיש להן השלכה לטיב חלופת המעצר ותנאיה. לבקשתו, הורה בית המשפט על עריכת תסקיר מעצר בעניינו.

4. בתסקיר המעצר שהוגש על ידי שירות המבחן, כמו גם בתסקיר המשלים שהוגש בעקבותיו ביום 22.11.2017, הומלץ לשקול את קבלת חלופת מעצר שהוצעה על ידי העורר - מעצר בית בבית בן דודתו בעיר שפרעם ואשתו, והעמדתו בפיקוח שירות המבחן. כן הומלץ לשקול את בקשת העורר לאפשר לו יציאה לעבודה, וזאת לאחר שתיבחן יכולתו לעמוד תחת תנאים מגבילים ומילוי אחר ההחלטה השיפוטית שתינתן בעניינו.

5. בדיון שנערך ביום 23.11.2017, חזרה המדינה על טענתה כי מהראיות עולה שהעורר פועל לשיבוש הליכים, שכן בניגוד לאמור בתסקירים, התקשר אחד המתלוננים למשטרה וסיפר כי הוא אוים

על ידו לאחר הגשת כתב האישום. בנסיבות אלו, כך טענה המדינה, שאין לשחררו לחלופה, ולכל הפחות יש להורות על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני בתנאים מגבילים מאוד.

6. בהחלטה מיום 30.11.2017, הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים. נקבע כי קיימות ראיות ישירות נגד העורר בשני האישומים הקושרים אותו למעשים המיוחסים לו. ומעשים אלו, כך נקבע, מקימים עילת מעצר, וזאת בשל תוכן כתב האישום והחשש לסיכון שלום הציבור ושיבוש מהלכי משפט ופגיעה בראיות. בית המשפט עמד על התרשמות שירות המבחן כי קיים פער משמעותי בין מאפייני אישיותו הנורמטיביים של העורר בדרך כלל, לבין חומרת נסיבות מעצרו, שיש בהם כדי להצביע על קיום נטייה לפתרון בעיות בדרך אלימה. עם זאת, קבע בית המשפט כי מעצר העורר יתבצע בבית בן דודתו בשפרעם, בפיקוח אלקטרוני, וכן בפיקוח שני משמורנים שאושרו, וזאת בכפוף לקבלת חוות דעת בדבר היתכנות איזוק כאמור.

בהמשך להחלטה האמורה, ולאחר שהתקבלה חוות דעת חיובית בדבר היתכנות פיקוח אלקטרוני, הורה בית המשפט בהחלטה מיום 4.12.2017 על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני כאמור.

7. על החלטה זו לעצרו בפיקוח אלקטרוני, הגיש העורר ערר לבית משפט זה, אולם זה נמחק לבקשתו ביום 17.12.2017 (בש"פ 9569/17).

8. ביום 14.1.2018 הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בתנאי מעצרו. במסגרת הבקשה, טען העורר כי הוא ראוי לאמון לאור עמידתו בתנאים שנקבעו לו, וכי יש מקום לאפשר לו לצאת לעבודה בפיקוח. במהלך הדיון בבקשה, צמצם העורר את בקשתו למתן צו פיקוח ולהזמנת תסקיר נוסף, אשר יבחן את אפשרות הוצאתו לעבודה. המדינה הסכימה למתן צו פיקוח, אך התנגדה לשינוי התנאים והזמנת התסקיר, בטענה כי לא חלף זמן רב מאז ניתנה ההחלטה בעניין באופן המצדיק עיון חוזר.

9. בהחלטה מיום 1.2.2018 דחה בית המשפט את הבקשה לעיון חוזר בתנאי המעצר או להזמנת תסקיר נוסף בעניינו של העורר. בית המשפט עמד על כך שמעמדו של עצור בפיקוח אלקטרוני הינו של עצור עד לתום ההליכים, ואינו בגדר מי ששוחרר לחלופת מעצר. לפיכך, על העצור בתנאי פיקוח אלקטרוני להראות כי המסוכנות הנשקפת ממנו פחתה כך שאין עוד צורך באמצעי זה. רק אז, עם ההחלטה להסיר את הפיקוח האלקטרוני ומעבר לשחרור בחלופת מעצר, משתנה הסטטוס של המפוקח מ"עצור" ל"משוחרר בתנאים מגבילים" ויכול שתישקל, במקרים המתאימים, האפשרות ליציאה לעבודה. בעניינו, ציין בית בית המשפט, לא טען העורר לכל שינוי משמעותי בנסיבות, לעומת הנסיבות שהיו עובר למתן ההחלטה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני; לא התגלו כל עובדות חדשות; ולא

עבר זמן ניכר מאז אותה החלטה. אף מבחינה ראייתית, כך נקבע, אין כרסום בראיות – אלא להיפך. כן נקבע, כי העובדה שהמבקש לא הפר תנאים במסגרת החלונות שנפתחו לו אינה יכולה להוות נימוק לעיון חוזר בתנאי מעצרו.

10. כעת מונח לפני עררו של העורר על החלטת בית משפט קמא לדחות את בקשתו לעיון חוזר. במסגרת הערר, ביקש העורר לחזור להמלצות שירות המבחן מתחילת הדרך לשחררו לחלופה ללא צורך בפיקוח אלקטרוני, ולבחון את סוגיית יציאתו לעבודה לאחר עמידתו בתנאי המעצר שייקבעו. כן ביקש העורר ליתן משקל לנסיבותיו האישיות, להיותו אדם נשוי עם ילדים, ללא עבר פלילי, אשר חווה לראשונה מעצר שהותיר בו צלקת בלתי נשכחת וטלטל את משפחתו. אף מצבו הכלכלי הולך ומתדרדר, כך נטען, שכן העסק אותו מנהל העורר (מסעדה) מצוי על סף קריסה, וכל שהוא מבקש לשקול הינו אפשרות יציאתו לעבודה.

11. בדיון לפני חזר בא כוח העורר על טענותיו דלעיל. נטען כי המקרה דנן הוא מקרה חריג המצדיק היענות לבקשת העורר לאפשר לו יציאה לעבודה, וכי זו הייתה בשעתו גם המלצת שירות המבחן. מבחינה אופרטיבית מבקש העורר כעת כי בית המשפט יורה על הכנת תסקיר מעצר עדכני בעניינו כבסיס לבחינת בקשתו לאישור יציאה לעבודה. כן הבהיר בא כוח העורר כי העורר כופר באישומים נגדו ובטענת המדינה בדבר איומים מטעמו לאחר הגשת כתב האישום.

מנגד, טענה באת כוח המדינה כי נוכח חומרת העבירות המיוחסות לעורר, העורר היה צריך להיות במעצר מאחורי סורג וברית, וההחלטה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני הייתה בגדר הקלה ממשית שניתנה לו. בנקודת הזמן הנוכחית, כך נטען, בחלוף פרק זמן קצר בלבד מההחלטה הקודמת, אין מקום לבקשה לעיון חוזר. עוד נטען כי המסוכנות הנשקפת מהעורר היא גבוהה, וזאת לצד החשש משיבוש הליכים. לבסוף צוין כי מקום העבודה אליו מבקש העורר היתר הוא מקום עסקו מושא האישום השני נגדו בדבר סחיטה באיומים של שלושה מעובדיו.

דיון והכרעה

12. לאחר עיון הגעתי למסקנה כי דין הערר להידחות.

13. מסגרת דיונו היא ערר על החלטת בית משפט קמא בבקשת העורר לפי סעיף 52 לחוק המעצרים לעיון חוזר. הליך בקשה לעיון חוזר לא נועד לשמש מסלול עוקף לערעור מחודש על החלטת המעצר (בש"פ 2274/02 עמרם נ' מדינת ישראל (18.3.2002); בש"פ 2252/15 פלוני נ' ...).

מדינת ישראל (8.4.2015)). הליך זה מוגבל למקרים בהם, כלשון החוק: "נתגלו עובדות חדשות, נשתנו נסיבות או עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה" (סעיף 52(א) ל).

14. בענייננו ההחלטה על מעצר העורר ניתנה ביום 4.12.2017, עררו על ההחלטה נמחק ביום 17.12.2017 וכבר ביום 14.1.2018 הגיש העורר את הבקשה לעיון חוזר. מכאן שלא ניתן לומר כי "עבר זמן ניכר מעת מתן ההחלטה", ובתקופה הקצרה מעת החלטת המעצר גם לא "נתגלו עובדות חדשות", ולא "נשתנו נסיבות", כלשון החוק, וגם לא חל שינוי בתשתית הראייתית. בנסיבות אלה לא היה אפוא כל בסיס לבקשה לעיון חוזר.

אוסף, כי בצדק טענה המדינה שבנסיבות המקרה דנן, ההחלטה לעצור את העורר בתנאי פיקוח אלקטרוני, להבדיל ממעצר מאחורי סורג וברית, אינה מובנת מאליה כלל ועיקר, בהתחשב בחומרת המעשים והעבירות המיוחסים לו בכתב האישום, ולאור החשש לשיבוש הליכים. מכל מקום, ככל שניתן להצדיק את מעצרו של העורר שלא מאחורי סורג וברית, הדבר מעוגן בכך שהפיקוח האלקטרוני אמור לשמש כתחליף פונקציונלי למעצר מאחורי סורג וברית. נקודה זו מובילה אותנו לשאלת היציאה לעבודה במסגרת מעצר בפיקוח אלקטרוני.

15. החלטת בית משפט קמא לענין הבקשה לאישור יציאה לעבודה של העורר בדין יסודה והיא משקפת את הדין והפסיקה באשר למהותו של מעצר בפיקוח אלקטרוני ולענין האפשרות להתיר יציאה לעבודה. ואולם נוכח טענות העורר נראה שיש לשוב ולהבהיר את מהותו של המעצר בפיקוח אלקטרוני ואת האפשרות לאשר בגדרו יציאת עצור לעבודה.

16. אף שהאמצעי של פיקוח אלקטרוני כבר למעלה מעשור, לפני כשלוש שנים אישרה הכנסת תיקון מקיף ומהותי בסוגיה זו שכלל בין היתר שינוי בסטאטוס הנורמטיבי של מעצר בפיקוח אלקטרוני, כאשר הפיקוח האלקטרוני על עצורים לאחר הגשת כתב אישום לא ייחשב עוד חלופת מעצר אלא מעצר (תיקון 11 לחוק המעצרים - ס"ח תשע"ה מס' 2482 מיום 16.12.2014 עמ' 68). לשינוי זה בסטאטוס המשפטי של המפוקח, ממי שנתון בחלופת מעצר למי שנתון במעצר, יש השלכות בהיבטים שונים שעל חלקם עמדתי בבש"פ 77/17 פלוני נ' מדינת ישראל (11.1.2017), ובין היתר הבהרתי שם כי -

"מי שנעצר בפיקוח אלקטרוני הוא בגדר עצור, ולא בגדר משוחרר בערובה (חלופת מעצר), ומסטאטוס נורמטיבי זה גם נגזרות זכויותיו והמגבלות החלות עליו. אין מדובר בסטאטוס ביניים בין מעצר לשחרור בערובה אלא מדובר במעצר המתבצע בתנאים אחרים - לא מאחורי סורג וברית אלא במקום אחר שקבע בית המשפט, ותחת פיקוח אלקטרוני ותנאים מגבילים שנקבעו לגביו, חלף פיקוח של סוהרים וחומות הכלא. לסטאטוס המשפטי של מי שנתון בתנאי פיקוח אלקטרוני כעצור יש השלכות בהיבטים שונים (כגון לענין תוצאות הפרה של תנאי הפיקוח האלקטרוני), לרבות בהיבט הנוגע לענייננו של "חלונות פיקוח"...

הוראה זו של המחוקק [סעיף 22ד(1)(ג) לחוק המעצרים] מצביעה על כך כי חלונות פיקוח של מי שנתון במעצר בפיקוח אלקטרוני מוגבלות ככלל לצרכים אישיים חיוניים ("טיפול רפואי, טיפול נפשי או טיפול אחר הדרוש למפוקח"), או לצרכים טיפוליים-שיקומיים ("פגישה עם קצין מבחן" או "לתכלית אחרת שהומלצה בתסקיר המעצר").

ברוח זו יש ליתן תוכן גם להוראת העוללות בדבר התרת חלון פיקוח "לתכלית חשובה אחרת, מטעמים שיירשמו". מעבר לסייג הקבוע בחוק בדבר חשיבות התכלית, נדרש לדעתי גם שהתכלית תעלה בקנה אחד עם המגמה העולה מהתכליות שפורטו במפורש בחוק ועם תכליות המעצר בכלל... (שם בפסקאות 13-14, ההדגשות במקור).

17. ולענין הספציפי של יציאה לעבודה של מי שנתון במעצר בפיקוח אלקטרוני, הערתי בהמשך הדברים הנ"ל כי -

"ברוח זו גם נפסק כי מעצר בפיקוח אלקטרוני אינו מתיישב עם היתר ליציאה לעבודה (זידאן נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (28.2.2016)), וכי אף שקיימת סמכות לפתיחת חלון פיקוח לצרכי עבודה כאמור, יש להפעילה במשורה ורק במקרים יוצאי דופן (בש"פ 6815/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (13.9.2016); בש"פ 2296/16 חג'ג' נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (15.5.2016))" (שם בפסקה 14).

וראוי להביא לענין זה אף את הדברים שנקבעו בענין זידאן הנזכר לעיל -

"כזכור, מטרתה של תכנית הפיקוח האלקטרוני במתכונתה הנוכחית היא לשמש אמצעי מעצר נוסף לעצורים, שמפאת מסוכנותם לא ניתן היה לשחררם לחלופה שיהא בה כדי להפחית דייה ממסוכנות זו. נודעת לדברים אלה משמעות מקום שביט המשפט מתבקש לאשר יציאה לעבודה של מי שנעצר עד תום ההליכים. כפי שברור שמי שעצור מאחורי סורג וברח לא ניתן לאפשר את יציאתו לעבודה, בה במידה הדעת נותנת כי מי שעצור באיזוק אלקטרוני לא ניתן לאפשר לו לשהות מחוץ למקום הפיקוח למטרה זו, לא כל שכן מקום שמדובר בבקשה לצאת מתחומו למספר שעות רב כל כך. סבורתני כי יציאה ממקום הפיקוח לפרק זמן ממושך, להבדיל מפתיחת "חלונות" באישור בית המשפט כגון לצרכי התאווורות, סידורים רפואיים או הגעה לדיונים בבית המשפט, חוטאת למטרת הפיקוח וסותרת את עצם היותו של המפוקח בסטטוס של עצור עד תום ההליכים" (שם בפסקה 9, ההדגשה במקור).

18. משמעות הדברים היא, כפי שאכן קבע בית משפט קמא, כי כדי לזכות בהיתר ליציאה לעבודה על העורר לשכנע תחילה את בית המשפט כי חל בעניינו שינוי נסיבות המצדיק שינוי מעמדו ממי שנתון במעצר (בפיקוח אלקטרוני) למשוחרר לחלופת מעצר, לגביו יכולה להישקל התרת יציאה לעבודה.

19. סוף דבר: הערר נידחה

ניתנה היום, י"ט באדר התשע"ח (6.3.2018).

ש ו פ ט